

Systematisk uppföljning i Familjeteamet

Samverkan mellan FoU Centrum och Söderköpings kommun

FoU Centrum för vård, omsorg och socialt arbete i Östergötland

Juni 2025

Jessica Sjögren

Inledning.....	3
Syfte.....	3
Familjeteamet i Söderköping.....	3
LOKE - LOKal Evidens.....	4
Genomförande.....	4
Workshop 1.....	5
Workshop 2.....	5
Datainsamling.....	5
Workshop 3.....	6
Resultat och analys av enkäterna.....	6
Bemötande och tillit – en styrka i arbetet.....	6
Förändring – svårfångat men viktigt.....	6
Delaktighet – en fråga med tolkningsutrymme.....	7
Lärdomar om enkätens utformning och genomförande.....	7
Från resultat till fortsatt lärande.....	7
Diskussion.....	8
Reflektioner ur FoU Centrums perspektiv.....	8
Bilaga 1. Enkät till vuxna - resultat.....	10
Bilaga 2. Enkät till barn och ungdomar - resultat.....	11

Inledning

Under perioden november 2024 till maj 2025 har FoU Centrum för vård, omsorg och socialt arbete samarbetat med Familjeteamet i Söderköpings kommun i ett utvecklingsarbete med fokus på systematisk uppföljning. Arbetet har utgått från LOKE-modellen (Lokal Evidens), och syftet har varit att både introducera arbetssättet och testa det i liten skala inom Familjeteamets verksamhet.

Tre workshop-tillfällen har hållits inom ramen för arbetet:

- 29 november 2024
- 17 januari 2025
- 23 maj 2025

Vid dessa tillfällen har deltagarna fått fördjupa sig i vad systematisk uppföljning är, hur LOKE-modellen fungerar samt gemensamt arbetat fram syfte, målgruppsbeskrivning, målformuleringar och underlag för uppföljning. Mellan workshop 2 och 3 genomfördes datainsamling under april månad med hjälp av enkäter riktade till barn och vuxna i kontakt med Familjeteamet.

I denna rapport beskrivs syfte och genomförande av utvecklingsarbetet. Dessutom presenteras resultaten av enkäterna som samlades in tillsammans med den efterföljande analys som gjordes vid workshoptillfälle 3. Rapporten avslutas med en reflekterande diskussion kring systematisk uppföljning som arbetssätt ur ett FoU-perspektiv.

Syfte

Syftet med FoU Centrums uppdrag var att stärka Familjeteamets förmåga att arbeta systematiskt med uppföljning av sin verksamhet och därigenom skapa lokal kunskap som kan användas för utveckling och kvalitetshöjning. Ett delsyfte var att ge deltagarna en förståelse för hur man kan dokumentera, analysera och använda data på ett meningsfullt sätt i det praktiska sociala arbetet.

Familjeteamet i Söderköping

Familjeteamet är en del av socialtjänstens öppenvård i Söderköpings kommun. Verksamheten riktar sig till barn och unga i åldern 0–20 år, samt deras föräldrar och nätverk. Teamet arbetar med familjer som befinner sig i olika former av social utsatthet – det kan handla om psykisk ohälsa, skolfrånvaro, relationsproblematik, missbruk eller andra svårigheter som påverkar barns vardag och utveckling. Det handlar också om att ge stöd till familjer som kämpar med att bygga struktur, bryta negativa mönster eller hantera generationsövergripande problematik.

Verksamheten kännetecknas av en vilja att arbeta nära och tillsammans med familjerna, med barnets bästa i fokus. Insatserna utgår från varje familjs unika situation och behov, och präglas av ett helhetsperspektiv där både praktiskt stöd och relationellt arbete ingår. Personalgruppen beskriver sitt uppdrag som att inte bara "göra skillnad" under insatsens gång, utan på ett sätt som håller även efteråt.

I teamets vardag möts glädje, kraft och motivation men också förtvivlan, oro och kamp om resurser. Det finns en tydlig medvetenhet om komplexiteten i familjernas livssituationer, och en strävan efter att inte bara möta behov, utan även synliggöra det som fungerar och stärka det som redan finns.

Verksamheten utgör ett alternativ till institutionsplaceringar och spelar därmed också en roll i kommunens strävan efter hållbara och lokalt förankrade lösningar, så kallade hemmaplanslösningar. Teamets arbete vilar på övertygelsen om att social förändring är möjlig – men också på insikten att den kräver långsiktighet, samarbete och tillit.

LOKE - LOKal Evidens

LOKE står för Lokal evidens, och är en modell för systematisk uppföljning inom socialtjänstens verksamheter¹. Modellen utvecklades i syfte att skapa ett enkelt, men kraftfullt ramverk för att stödja verksamheter i att ta fram och använda lokal kunskap för lärande och utveckling.

LOKE bygger på en cyklisk arbetsprocess som ofta illustreras som ett hjul, där varje steg leder vidare till nästa. Processen består av sex steg:

1. Syfte – Vad är verksamhetens uppdrag och varför finns den?
2. Målgrupp – Vilka är det vi finns till för?
3. Mål – Vad vill vi uppnå, vilka resultat strävar vi efter?
4. Indikatorer och frågor – Hur kan vi ta reda på om vi når dit vi vill?
5. Datainsamling och analys – Vad säger informationen vi får in? Vad kan vi lära av den?
6. Användning och utveckling – Hur använder vi det vi lärt för att förändra, förbättra eller förstärka?

Arbetssättet är till sin natur reflekterande och kunskapsutvecklande. Det handlar inte främst om att visa på resultat för någon annan, utan om att skapa ett gemensamt språk för att förstå det man gör samt att vara ett stöd för att fatta mer medvetna beslut om vad man vill förändra eller förstärka i verksamheten.

¹ Hjelte, Jan (2017) LOKE BOKEN. En handbok för lokal uppföljning enligt LOKE-modellen. FoU Välfärd, Region Västerbotten. Finns att läsa här: <https://fousocialtjanst.se/wp-content/uploads/2024/03/LOKE-boken.pdf>

Genomförande

Upplägget för denna samverkan skedde i form av tre separata workshops där forskare från FoU Centrum ledde Familjeteamet genom innehållet. Fokus låg dessutom på interaktivitet och innehållet i respektive workshop varvades mellan input från forskning och utveckling samt gemensamma reflektioner i workshop-format. I följande avsnitt beskrivs innehållet i respektive workshop-tillfälle samt hur datainsamlingen under april månad genomfördes.

Workshop 1

Första tillfället inleddes med en introduktion till begreppet systematisk uppföljning, med utgångspunkt i Socialstyrelsens definition och aktuella lagstiftningskrav. Presentationen vävdes ihop med mer personliga reflektioner om vad det innebär att ha ett forskande öga i vardagsarbetet. Diskussionen landade i att systematisk uppföljning kan vara ett sätt att både förstå och förbättra det arbete som redan görs. En viktig aspekt är att systematisk uppföljning behöver integreras i det ordinarie arbetet och om möjligt inte göras som en aktivitet utöver det vanliga. Systematisk uppföljning kan ses som ett verktyg för att synliggöra arbetet i en verksamhet.

Därefter introducerades LOKE-modellen, med betoning på hur verksamheter kan arbeta strukturerat med att följa upp syfte, målgrupp, insatser och resultat. Deltagarna fick i mindre grupper fundera över vad som kännetecknar deras uppdrag, och gemensamt formulera ett preliminärt syfte samt målgruppsbeskrivning. Diskussionerna präglades av ett starkt engagemang kring barnets bästa, vikten av att skapa hållbara förändringar och en önskan att tydliggöra verksamhetens värde, både för dem själva och för externa parter.

Workshop 2

Vid det andra tillfället låg fokus på att formulera tre mätbara mål kopplade till det syfte och den målgrupp som beskrevs tidigare. Arbetet bedrevs i smågrupper och följde principerna i SMART-modellen. Det vill säga att målen skulle vara specifika, mätbara, accepterade, relevanta och tidsatta. Diskussionerna berörde svårigheten i att mäta mjuka värden som trygghet, motivation eller hopp, men också vikten av att ändå försöka.

Parallellt påbörjades planeringen för datainsamling. Enkätfrågor utformades med målsättningen att de skulle kunna användas av både barn och föräldrar. Frågorna rörde bland annat upplevelse av bemötande, delaktighet, tillgänglighet och om situationen upplevts ha förändrats under eller efter insatsen. Arbetet präglades av en vilja att skapa något som kunde fungera praktiskt i verksamheten utan att bli för omfattande eller administrativt betungande.

Datainsamling

Under april månad 2025 distribuerades en webbaserad enkät till barn och föräldrar i kontakt med Familjeteamet. Frågorna följde det som arbetats fram under den andra workshopen och syftade till att fånga subjektiva upplevelser av insatsen. Två enkäter konstruerades, en till barn och ungdomar samt en till vuxna. Enkäten gjordes i EsMaker och länk till densamma förmedlades av Familjeteamets personal till de familjer de mötte under april månad 2025. Totalt inkom 31 enkätsvar (25 vuxna & 6 barn/ungdomar). Resultaten sammanställdes av forskare vid FoU Centrum inför workshop 3.

Workshop 3

Vid det tredje tillfället presenterades enkätresultaten för deltagarna och fokus i diskussionerna låg på analys av resultaten samt tankar kring fortsatt arbete. Gruppen diskuterade vad siffrorna visade, och kanske ännu viktigare, vad de inte visade. Bemötande och tillgänglighet skattades mycket högt, men upplevd förändring var svårare att tolka. Diskussionen handlade bland annat om hur man fångar både process och utfall, samt hur man kan använda systematisk uppföljning för att reflektera snarare än utvärdera. En viktig lärdom var att uppföljningen inte behöver ge slutgiltiga svar men den kan bidra till bättre frågor och större medvetenhet om vad man gör, hur och varför.

Resultat och analys av enkäterna

Under april 2025 genomfördes den första mätningen med en webbaserad enkät riktad till barn och vårdnadshavare i kontakt med Familjeteamet. I detta avsnitt kommer resultaten från de båda enkäterna samt diskussionerna från workshop tre att presenteras. I det avslutande avsnittet med titel *Diskussion* kommer utvecklingsarbetet i sin helhet att beröras lite närmare.

Totalt var det 59 familjer med sammanlagt 79 barn som var aktuella hos Familjeteamet under april månad 2025.

Av de 41 vårdnadshavare som tillfrågades valde 37 att delta i uppföljningen, och av dessa besvarade 25 enkäten. Det motsvarar en svarsfrekvens på cirka 68 procent bland dem som tackade ja.

14 barn och ungdomar tillfrågades om att delta. 11 samtyckte, men endast 6 genomförde enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 54,5 procent. I gruppens diskussioner lyftes frågor om hur barnens perspektiv bäst fångas och hur genomförandet kan anpassas för att öka deltagandet.

Resultaten av enkäterna i sin helhet finns i bilaga 1 och 2 i slutet av denna rapport.

Bemötande och tillit – en styrka i arbetet

Ett genomgående resultat var att både barn och vuxna upplevde ett mycket gott bemötande. Flera beskrev att de kände sig lyssnade på, tagna på allvar och bemötta med respekt. Detta stärktes även av diskussionerna i workshop 3, där personalen uttryckte att detta troligen speglar det relationella arbetssätt som genomsyrar verksamheten. Den starka tilliten mellan familjerna och teamet kan också ha påverkat viljan att svara på enkäten – på gott och ont.

Förändring – svårfångat men viktigt

Många respondenter beskrev någon form av positiv förändring, även om det inte alltid framgick exakt vad förändringen bestod i. Av den anledningen uttrycktes i workshopen en viss osäkerhet kring hur dessa svar ska tolkas. Dels för att frågorna kan uppfattas olika beroende på livssituation, dels för att förändring ofta sker gradvis och ibland utanför det som enkäten fångar. Det väckte viktiga följdfrågor: Vad får vi egentligen reda på och vad missar vi?

Delaktighet – en fråga med tolkningsutrymme

Ett särskilt tema som kom upp var begreppet delaktighet. Många svarade att de känt sig delaktiga, men vad det faktiskt innebär kan skilja sig mycket åt. Reflektionen i gruppen var att även om intentionen med frågan var tydlig, kan den tolkas olika beroende på om man är barn, tonåring eller vuxen, och beroende på tidigare erfarenheter. Detta är en av flera frågor som föreslogs för språklig justering inför nästa mätomgång.

Lärdomar om enkätens utformning och genomförande

Enkäten upplevdes som hanterbar – vilket var ett viktigt mål – men det blev också tydligt att vissa formuleringar behöver justeras för att vara helt begripliga. Gruppen lyfte att små barn inte tillfrågats alls, och att det kan behövas bildstöd eller annan alternativ kommunikation (AKK) för att inkludera deras perspektiv. Inklusionskriterierna för vilka som tillfrågas bör också ses över för att undvika olika bedömningar av Familjeteamets medarbetare.

Det fanns även organisatoriska reflektioner: tajmingen för när man ställer frågan spelar roll, liksom vem som gör det och i vilken relation. Att lägga in påminnelsefunktioner via enkätverktyget (EsMaker) och tänka mer strategiskt kring genomförandet diskuterades som möjliga förbättringar.

Från resultat till fortsatt lärande

Deltagarna var tydliga med att uppföljningen inte ses som en avslutad punkt, utan som ett steg i en cirkulär process. Nästa mätning planeras till oktober 2025, med samma enkät (inkl. justeringar) och med gruppjämförelse över tid. Syftet är fortsatt lärande – inte kontroll – och

flera uttryckte behov av fortsatt stöd i analys, till exempel i form av FoU-handledning. En poster ska också tas fram för att synliggöra arbetet i verksamhetens lokaler, både internt och för de familjer som deltar.

Avslutningsvis betonades vikten av att dela resultat även med familjerna. Transparens och återkoppling sågs som en del av det förtroendeskapande arbetet och ett sätt att ytterligare fördjupa upplevelsen av delaktighet för familjerna.

Diskussion

Att arbeta systematiskt med uppföljning innebär ofta att ställa nya frågor snarare än att direkt få tydliga svar. I det här arbetet har verksamhet och FoU-miljöer närmat sig dessa frågor med både nyfikenhet och professionalitet. Genom praktiskt utforskande har Familjeteamet tillsammans med FoU Centrum testat LOKE-modellen i liten skala under en period på sex månader. Utvecklingsarbetet resulterade i att Familjeteamet:

- Formulerade ett gemensamt syfte för verksamheten
- Beskrev sin målgrupp på ett mer nyanserat sätt
- Formulerade uppföljningsbara mål
- Genomförde en första datainsamling
- Analyserade resultaten gemensamt

Processen förstärkte teamets förståelse för verksamhetens riktning och hur systematik kan bidra till lärande. Ett genomgående tema var deltagarnas engagemang och vilja att utveckla metoder för att synliggöra det arbete som redan sker i vardagen. Familjeteamet har påbörjat ett arbete för att integrera delar av LOKE-modellen i sin ordinarie dokumentation och verksamhetsutveckling. En förslag var att fortsätta med regelbunden datainsamling och fördjupa analysen vid till exempel halvårsmöten eller temadagar. Familjeteamet uttrycker behov av fortsatt stöd i analysfasen från FoU Centrum.

Reflektioner ur FoU Centrums perspektiv

Utvecklingsarbetet i Familjeteamet visar hur en metodisk ansats till systematisk uppföljning kan fungera som en motor för lärande och verksamhetsutveckling – inte bara som ett sätt att mäta resultat. Genom att arbeta med LOKE-modellens stegvisa struktur fick deltagarna möjlighet att tillsammans reflektera över grundläggande frågor om syfte, målgrupp och förväntade effekter. Det skapade inte bara tydligare mål, utan också ett gemensamt språk för att prata om det som ofta tas för givet i praktiken.

En styrka i arbetet var att det genomfördes under realistiska förutsättningar. Trots en pressad arbetssituation valde verksamheten att genomföra uppföljningen och bjöd in till reflektion,

vilket i sig är ett uttryck för en forskningsvänlig praktik. Det krävdes mod att utsätta sig för mätningens osäkerhet – att våga ställa frågor utan att veta om svaren går att tolka. I detta avseende präglades processen av tillit till lärandet som idé.

Samtidigt visade arbetet på ett antal typiska dilemman i forskningsnära utveckling inom socialt arbete:

- Hur formulerar man mätbara mål utan att förenkla det komplexa?
- Hur säkerställer man att indikatorer speglar det som faktiskt är viktigt?
- Hur hanterar man bortfall och tolkningsutrymme i insamlad data?
- Och hur undviker man att uppföljningen blir ett separat spår snarare än en integrerad del av arbetet?

Dessa frågor blev inte hinder i processen, snarare öppningar för vidare lärande. Workshoparna skapade utrymme för reflektion, inte bara om resultat utan också om uppföljningens praktik: tajming, inkludering, begriplighet, relationens betydelse och verktygens användbarhet. Det är här FoU-perspektivet får särskild betydelse. Inte som metodövervakare eller experter, utan som stöd för att hålla frågorna levande, öppna och utvecklingsbara.

Arbetet med LOKE fungerade inte bara som en metod utan också som en struktur för gemensam och lokal kunskapsbildning. Det skapar förutsättningar för att förstärka en professionell identitet präglad av ansvar, nyfikenhet och vilja att förstå effekterna av det egna arbetet – även när resultaten är svåra att fånga. Det är just denna hållning som är kärnan i ett forskningsbaserat utvecklingsarbete: en kombination av praktikförankring, reflektion och systematik.

Förutsatt att insamlingen upprepas, analysen fördjupas och resultaten används för reflektion och förnyelse, finns goda möjligheter att etablera en långsiktig och lärande uppföljningskultur i Familjeteamet. Här kan FoU-verksamheten fortsatt bidra, kanske inte nödvändigtvis med svar, utan med struktur, spegling och stöd i att hålla lärandeprocessen igång.

Bilaga 1. Enkät till vuxna - resultat

25 har svarat av 37 som fått länken

41 som är tillfrågade

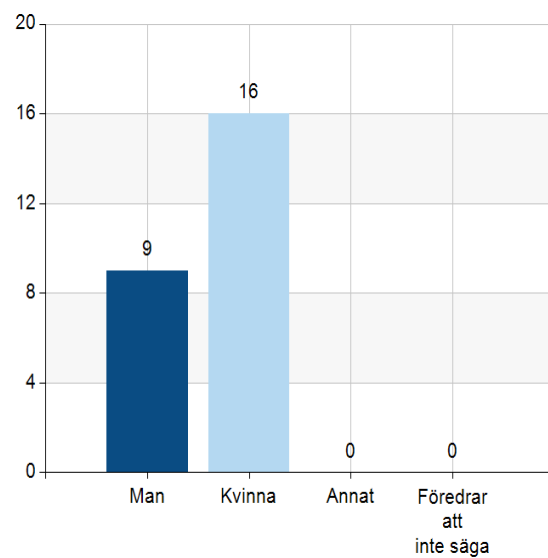
37 har sagt ja till att besvara enkäten och fått länken (12/37 har ej svarat)

Vilket kön identifierar du dig som?

Namn	Antal	%
Man	9	36
Kvinna	16	64
Annat	0	0
Föredrar att inte säga	0	0
Total	25	100

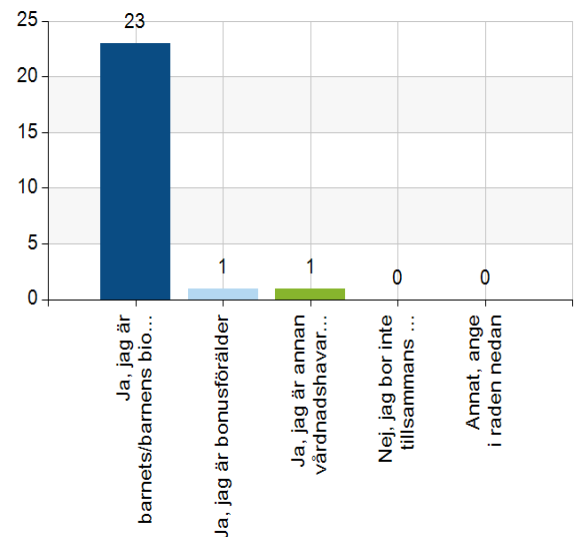
Svarsfrekvens

100% (25/25)

Har du en föräldra- eller omsorgsroll i familjen och bor tillsammans med barnet/barnen som har kontakt med Familjeteamet?

Namn	Antal	%
Ja, jag är barnets/barnens biologiska förälder	23	92
Ja, jag är bonusförälder	1	4
Ja, jag är annan vårdnadshavare eller omsorgsperson (t.ex. familjehemsförälder, mor-/farförälder)	1	4
Nej, jag bor inte tillsammans med barnet/barnen	0	0
Annat, ange i raden nedan	0	0
Total	25	10

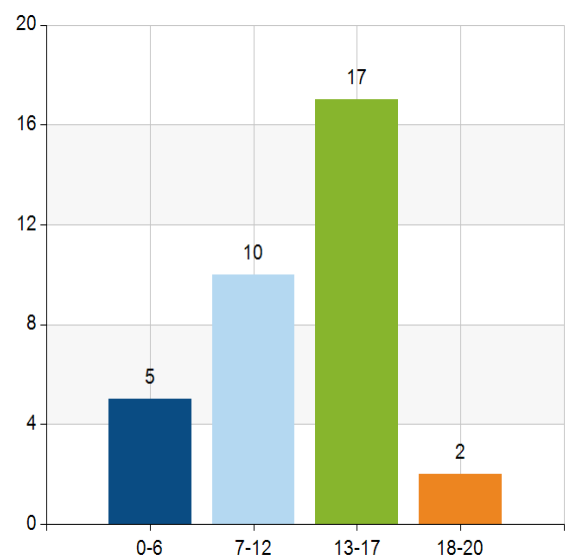

Svarsfrekvens

100% (25/25)

Hur gammalt/gamla är de barn i din närhet som har kontakt med Familjeteamet? Om det är fler barn - ange åldern för var och ett av dem.

Namn	Antal	%
0-6	5	20
7-12	10	40
13-17	17	68
18-20	2	8
Total	34	136

Svarsfrekvens

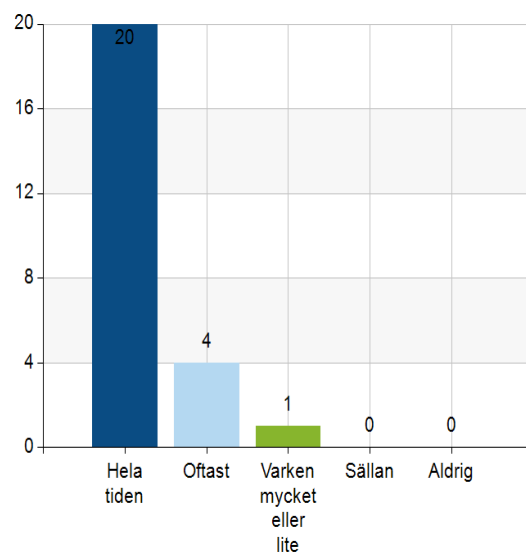
100% (25/25)

Hur mycket får du prata om rätt saker med Familjeteamet?

Namn	Antal	%
Hela tiden	20	80
Oftast	4	16
Varken mycket eller lite	1	4
Sällan	0	0
Aldrig	0	0
Total	25	100

Svarsfrekvens

100% (25/25)

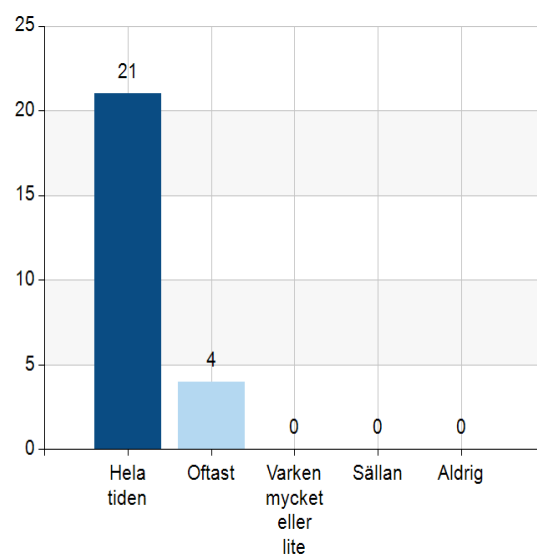

Hur mycket tycker du att Familjeteamet lyssnar på det du har att säga?

Namn	Antal	%
Hela tiden	21	84
Oftast	4	16
Varken mycket eller lite	0	0
Sällan	0	0
Aldrig	0	0
Total	25	100

Svarsfrekvens

100% (25/25)

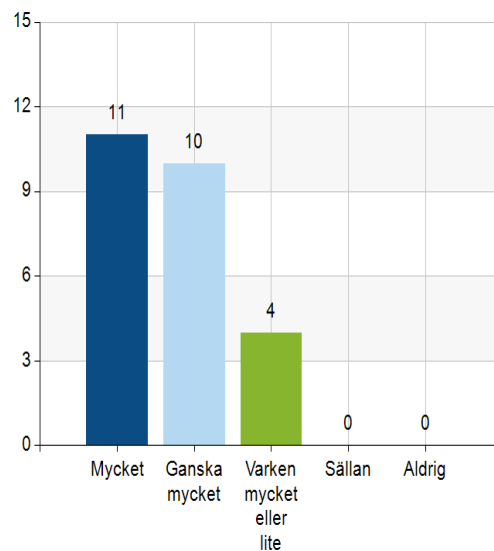

Hur mycket har du kunnat påverka vilket typ av stöd du har fått av Familjeteamet?

Namn	Antal	%
Mycket	11	44
Ganska mycket	10	40
Varken mycket eller lite	4	16
Sällan	0	0
Aldrig	0	0
Total	25	100

Svarsfrekvens

100% (25/25)

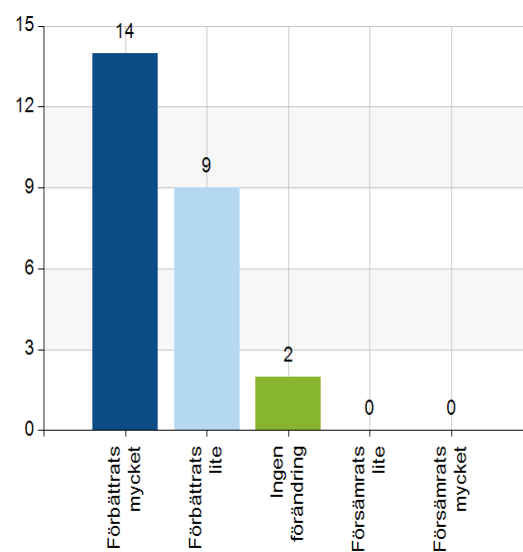

Hur har din situation förändrats efter kontakten med Familjeteamet?

Namn	Antal	%
Förbättrats mycket	14	56
Förbättrats lite	9	36
Ingen förändring	2	8
Försämrats lite	0	0
Försämrats mycket	0	0
Total	25	100

Svarsfrekvens

100% (25/25)

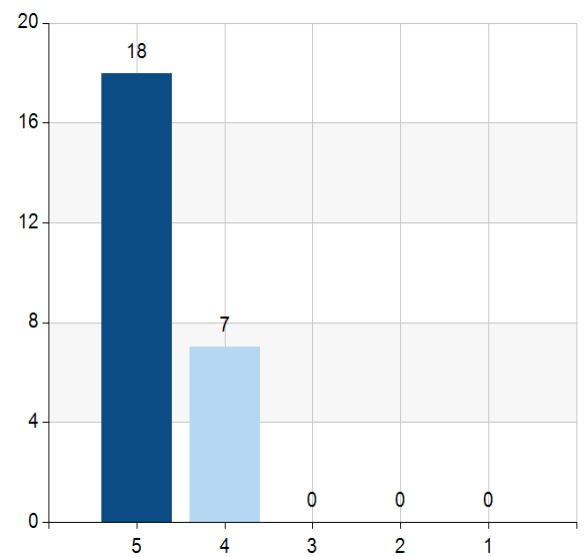

Hur missnöjd eller nöjd är du med stödet du får från Familjeteamet?

Namn	Antal	%
5	18	72
4	7	28
3	0	0
2	0	0
1	0	0
Total	25	100

Statistik	
Medelvärde	4,72
Median	5

Svarsfrekvens	
100% (25/25)	

Bilaga 2. Enkät till barn och ungdomar - resultat

6 svarade av 11 som fått länken

14 har blivit tillfrågade

11 har fått länken

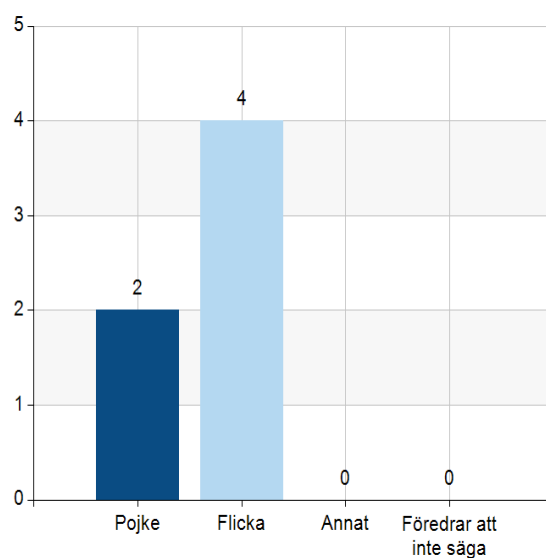
3 har inte tackat ja, ej länk

Vilket kön identifierar du dig som?

Namn	Antal	%
Pojke	2	33,3
Flicka	4	66,7
Annat	0	0
Föredrar att inte säga	0	0
Total	6	100

Svarsfrekvens

100% (6/6)

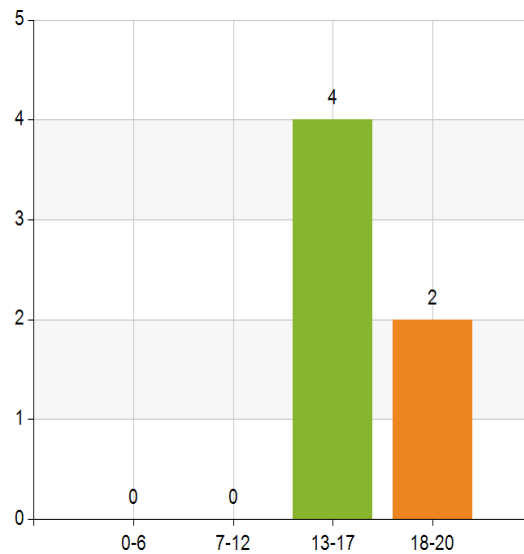

Hur gammal är du?

Namn	Antal	%
0-6	0	0
7-12	0	0
13-17	4	66,7
18-20	2	33,3
Total	6	100

Svarsfrekvens

100% (6/6)

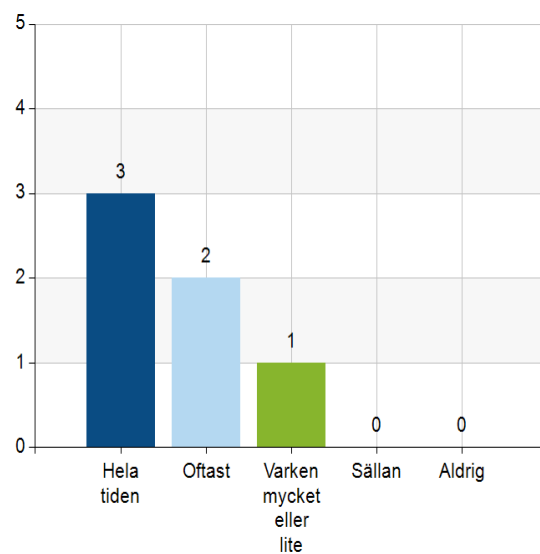

Hur mycket får du prata om rätt saker med Familjeteamet?

Namn	Antal	%
Hela tiden	3	50
Oftast	2	33,3
Varken mycket eller lite	1	16,7
Sällan	0	0
Aldrig	0	0
Total	6	100

Svarsfrekvens

100% (6/6)

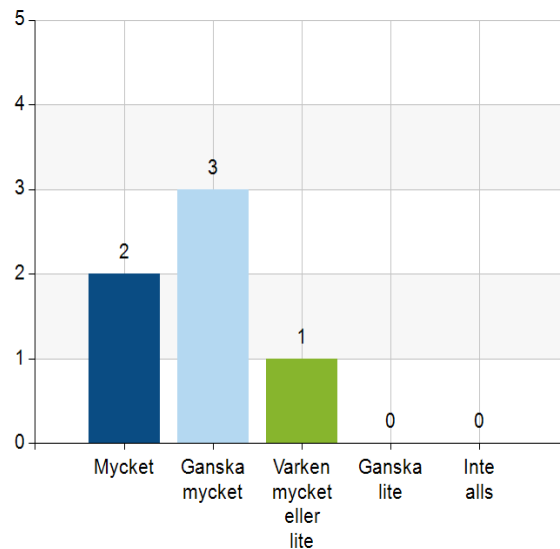

Hur mycket har du kunna påverka vilket typ av stöd du har fått av Familjeteamet?

Namn	Antal	%
Mycket	2	33,3
Ganska mycket	3	50
Varken mycket eller lite	1	16,7
Ganska lite	0	0
Inte alls	0	0
Total	6	100

Svarsfrekvens

100% (6/6)

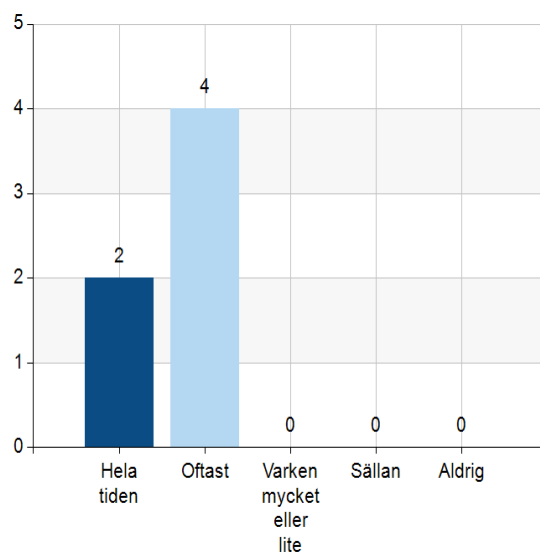

Hur mycket tycker du att Familjeteamet lyssnar på det du har att säga?

Namn	Antal	%
Hela tiden	2	33,3
Oftast	4	66,7
Varken mycket eller lite	0	0
Sällan	0	0
Aldrig	0	0
Total	6	100

Svarsfrekvens

100% (6/6)

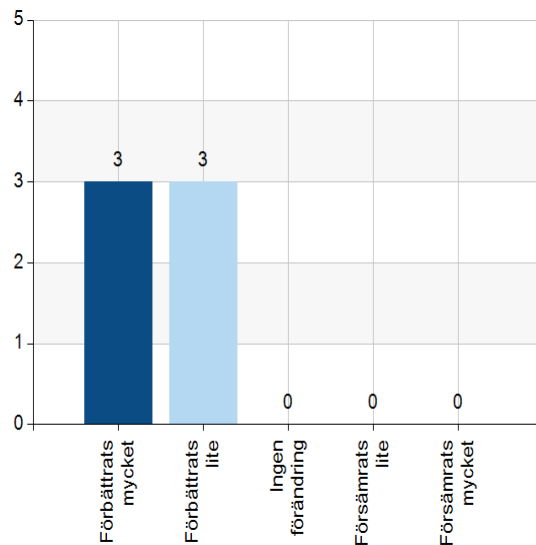

Hur har din situation förändrats efter kontakten med Familjeteamet?

Namn	Antal	%
Förbättrats mycket	3	50
Förbättrats lite	3	50
Ingen förändring	0	0
Försämrats lite	0	0
Försämrats mycket	0	0
Total	6	100

Svarsfrekvens

100% (6/6)

Hur missnöjd eller nöjd är du med stödet du får från Familjeteamet?

Namn	Antal	%
Mycket nöjd	3	50
Ganska nöjd	3	50
Varken nöjd eller missnöjd	0	0
Ganska missnöjd	0	0
Mycket missnöjd	0	0
Total	6	100

Svarsfrekvens

100% (6/6)

